

SERMO XCIV.

De Confessione.

Legitur hic sermo in Bibl. Laurent., Plut. xii, cod. xv, fol. 243 b, cum nomine sancti Augustini, nihilque occurrit, quod illum abjicere cogat. Hinc locus ejus post præcedentem.

SYNOPSIS.

I. Deus misericordiam impertiri volens hominibus, eos ad conversionem exhortatur, sed non auditur. II. Exhortatio ad relinquendam sæculi transeuntis vitam. III. Pœnitentiæ et conversionis excellentia demonstratur exemplo Jonæ et Niniuitarum. IV. Pœnitentia amplectenda, ut simus digni meritum Christi passi pro nobis.

I. OMNIPOTENTIS Dei misericordia ab humano genere non deerit, si præceptis ejus mente credula obedierit. Donabit nobis Deus cito peccatum, si nos habeamus confitendi cor paratum. Cupit Deus semper delicti esse donator; sed non se sentiat (*sic*) malis operibus peccator. Clamat Deus prophético carmine: « Ecce convertar ad vos, » si veniatis ad me¹. » Misit præcones, et contemnuntur; hortatur ad se peccatores, et non convertuntur. Veniat dies judicii, ut petant et non audiantur. Dominus dicit: « Redite a malitiis vestris²; » illi dicunt: Permanebimus in nequitiis nostris. Jam utpote contemptores, reservantur judicio mortis. Dicat utique aliquis nostrum Domino:

¹ Zach. i, 3. — ² Ibid. 4.

« Peccavi¹, » quia et ipse statim dicit: Ignovi. Consueta bonitate vult Dominus delinquentibus veniam tribuere; sed consueta iniquitate paratus est reus indulgentiam recusare.

II. Fons pietatis vivere volentibus patet. Fratres mei, vivamus, et bene vivamus; ista enim vita temporalis est, futura ab eo æternalis est. Sed vos istam vitam amare videmini, nihil aliud nisi ut Salomonis dicta sequamini: « Feci, inquit, mihi cantores et cantatrices, vini fusores et vini fusitrices², » et cætera; « et nihil melius inveni, nisi quod manducavi et bibi³. » Hunc libenter amplecteris; quod postea loquitur, quare non sequeris? Quod enim sequitur: « Nihil melius inveni nisi quod manducavi et bibi, Et hoc, inquit, vanitas vanitatum⁴; » et vere, quia vanitas est. Vivere enim et bene agere, hoc est vivere; nam vivere et non bene agere, non est jam vivere. Ita hoc ipsum modicum vivamus, ut migrantes multum vivamus. In hac enim terra peregrini sumus; veniet dies ut hinc ambulemus; et suspirasti quasi nescias unde huc venisti. Caro tua mutuata est mundum, et anima tua carnem accepit domicilium. Caro enim propago est mundi, et anima advena est carni. Suscipit terra carnem tuam; suscipit cœlum animam tuam; quia « Quod natum est de terra caro est, et quod natum est de cœlo spiritus est⁵. » Caro de terra est, et in terram ibit; spiritus de cœlo venit; absolutus iterum in cœlum (1) migrabit. Sed durus sermo est migrare; et ubi vadis migrare? De mundo in cœlum. Si ignotæ majoris personæ domum (2) ingredi metus est, cœlestes transgrediendi (3)

¹ 2 Reg. xii, 13. — ² Eccl. ii, 8. — ³ Id. viii, 15. — ⁴ Id. i, 2. — ⁵ Joan. iii, 6.

(1) Cod. in cœlo, et sic postea. — (2) Id. donum. — (3) Id. transgredere.

scalas quæ facultas est? Et si terrenis in judiciis bene sibi conscii voces et officia timent judicis (1), quid facient (2) peccatores, quos Angelorum tantum terrent aspectus?

III. Ut arbitror, fratres mei, non indissonanter de hac re proposui comparationem, sed si expavit timendo cor nostrum, festinet orando os nostrum; et quod diuturno commisit ignorantia, in momentum perdeleat pœnitentia. Credite mihi, fratres, siquidem non mihi creditis, sed Domini præcepto creditis, quod audistis. Ninivitarum populus vivebat (3) quidem, sed non bene. Unde a Domino (4) Jonæ prophetæ dictum est: «Vade» ad civitatem magnam, et prædica in eam, quia ascendet clamor malitiæ eorum ad me⁴. » Missus est veluti humilis prædicator, et inventus est velut immanis contemptor. Ninive mittitur, et Tharsis invenitur. Contempsit Dominum et fugit ad navem, quasi Deus in mare non haberet potestatem. Fugitivus vero dormiens, utpote securus stertebat. Jactum fecerunt omnium vasorum, quæ in navi erant, et se miseri nautæ perituros lugebant. Surge, inquiunt, sciamus cujus beneficio (5) mala patimur. Sorte publicatus non negavit; sed suæ culpæ ipse sibi sententiam firmavit. «Tollite, inquit, et mittite me» in mare, et sedabitur tempestas a vobis⁷. » Prophetam desursum nauta (6) projecit, et cetus eum deorsum excepit. Piscem habuit in aqua tumulum, quem imputribilem custodivit in triduum. Ita ut suscepit integrum, ita rejecit illæsum. Tunc Jonas quod primo contemnendo non fecit, postea audiendo perfecit. Deinde populus et civitas agebat pœnitentiam cum lacrymis, et Jonas de longinquo expectabat interitum civitatis. Ignem missum

¹ Jon. 1, 2. — ² Ibid. 12.

(1) Cod. terreat habitus. — (2) Id. faciunt. — (3) Id. vivebant. — (4) Id. docendo Dominum. — (5) Id. beneficii. — (6) Deest nauta in cod.

ad combustionem Ninivitarum magnitudo extinxit lacrymarum. Deus populis delicta donavit, et Jonas statim mente doluit (1): Sciebam, inquit, Domine, quod cito misereris; propterea dimittens fugeram in Tharsis. Contristavit animum ejus modica fatigatio, et non est gavisus quia mutata est magna damnatio. Unde rediens cito dormiit, quod vidit cucurbitam magnam multiplici frondositate contextam, quæ etiam sole urente æstus (2) impetum ab eo repellebat; quam Dominus sicut nasci jussit antea, sic aescere fecit postea. Subito convaluit, et subito non paruit (3). Non erat necessitas, ut cucurbita nasceretur, nisi quia Dominus veniam promisit peccatoribus, ut converterentur (4). Sed ais mihi: Unde doces ista? Lege ipsum Jonam, et invenies cucurbitam plangentem; et cum secutus fueris, invenies Deum civitati parcentem. «Jona, inquit Dominus, tu doles super» cucurbitam, in qua non laborasti, quam neque plantasti, quæ sub una nocte nata est, et sub nocte periit; » ego autem non parcam Ninive civitati magnæ, in qua » sunt plus quam centum viginti millia hominum¹ »

IV. Fratres mei, unum Ignosce multos liberat a morte. Sunt plures, imo quin (5) et innumerosi, qui utuntur perfidia loquacitatis: «Manducemus et bibamus²,» quoniam hoc nobiscum portamus; nam sepulti nec vitam nec pœnam sentimus. Non sentis quidem pœnam, si convertaris ad veniam. Ante passionem Domini tui, non vidisti lamentationem patris tui? nescis prorsus, quoniam si Jesus Christus non veniret, Adam in inferno periret? Homo propterea Jesus Christus venit; contempsit se propter te, ut inveniret te. Primo ignorans peccaveras,

¹ Jon. 1, 10, 11. — ² Isai. xxii, 13.

(1) Cod. mentem donavit. — (2) Id. æstuatus. — (3) Id. paravit. — (4) Id. converteretur. — (5) Id. quia. Legendum videtur quin imo.

et sanguine suo te mundavit; si admonitus iterum deliqueris, iudicio suo te damnabit (1). Ergo, fratres mei, in iis omnibus obediamus præceptis ejus, ut participes inveniamur promisso (2) præmio ejus. Amen.

SERMO XCV.

De Reconciliandis pœnitentibus I.

Sermo iste et duo sequentes leguntur sub nomine sancti Augustini in Cod. Cass. clxxiii, fol. 61 a tergo. Pulcherrimas continent et optime concinnatas sententias, quas non sine voluptate percurret lector. Allocutiones sunt presbyteri pœnitentes Episcopo offerentis, ac proinde huic tempori conveniunt, cum sanctus Augustinus coram Valerio prædicare consueverat. Locus ejus post præcedentem.

SYNOPSIS.

I. Pœnitentiæ vis. II. Precatio ad episcopum ut suscipiat penitentes. III. Ejusdem sequentia. IV. Conclusio.

I. IRREPARABILIS esset humana fragilitas, morsu peccati, tanquam serpentis ore, venenata, nisi pœnitentiæ medicina succurreret, et misericordiam Dei confessionis humilitas impetraret. Sicut autem in corpore putredinem vulneris medicinale ferrum exsecat, sic animam iniquitate sauciatam, pœnitentiæ recreat cruciatus, dolor magno-

(1) Cod. *damnavit*. — (2) Id. *promissio*.

SERMO XCV, DE RECONCILIANDIS PŒNITENTIBUS I. 117
rum dolorum amputator (1), et tribulatio salubris, et brevis amaritudo æternam dulcedinem comparans, pœna liberans a pœnis, et cura mater securitatis. Noluit enim Deus misericors mortem peccatoris, quantum ut revertatur et vivat¹; et rursus noluit iudex justus impunitum esse peccatum. Punit ergo se pœnitens, et Dei prævenit manum, ut subventura veniat, quæ damnatura veniebat. Qui conterendo spiritum suum in luctu et gemitu, dolore ac lacrymis, de se has peccatorum suorum exigit pœnas, Deo iudici quod exigit non relinquit, et patri quod donet exponit (2). Hinc jam incipit operari justitiam, quia se odit primitus peccatorem. Consentit Deo, dum talis sibi displicet, qualis et illi displicet. Et quam parum est, quod sibi ingerit tormentorum! sibi irascitur, seque ipsum excruciat pœnitendo. Hoc enim quid est, quantum est, si æternis ignibus comparetur? Tantum tamen valet in tempore opportuno, ante quam veniat dies iræ et revelationis justi iudicii Dei, si peccator sibi ipsi irascatur, si se ipsum doloribus pœnitentiæ, tanquam in catasta conscientiæ confixus, excruciet, ut non solum Deus talibus nulla indignatione succenseat, sed etiam gaudeat amplius de uno pœnitente, quam de nonaginta novem justis, quibus non est opus pœnitentiæ². Tanto enim clementius pœnitentium reatum relaxat, quanto patientius damnationem peccantium differebat. Nam propterea « Facit solem suum oriri super bonos et » malos, et pluit super justos et injustos³, » ut dum bonis non deficit miserando, mali erubescant perseverare peccando.

II. Proinde, venerabilis Papa, ecce non solum in

¹ Ezech. xxxiii, 11. — ² Matth. xviii, 13. — ³ Id. v, 45.

(1) Cod. *male amputatur*. — (2) Id. *opponit*.

conspectu Domini Dei sui, sed etiam ante tuos oculos prosternuntur, quos patientia illius ad pœnitentiam vocabat. Nec aversi thesaurizant iram, sed conversi poscunt misericordiam. Ecce jam petunt, quærunt, pulsant. Gratia plenus es, præsta pœnitentibus; lumine splendens, refulge quærentibus; claves habens, aperi pulsantibus. Moveant in te pastoralia viscera oves sanguine agni redemptæ, et occulto illius adjutorio a luporum dentibus erutæ. Ostendentes tibi vulnera sua, et ferinis morsibus cruentatas (1) conscientias renudantes intende et suscipe. Jam plagassuas non differunt prodere; noli differre diligentiam medicinæ. Hi sunt quibus in Ecclesia stantibus, tanquam in Paradiso constitutis, vetustus ille inimicus invidit. Ille pectore et ventre serpens, iterum incautus illapsus est, iterum fefellit, iterum captivavit. Sed et hi tandem respicientes et reformidantes antiquæ damnationis exemplum, non a facie Dei refugiunt, non se umbraculo excusationis occultant, non inani defensione verborum, tanquam infructuoso velamento foliorum¹, contegunt pudenda commissa, sed discindunt coram illo corda sua, effundunt animas suas, nec fugiunt timore, sed redeunt, et per intercessionem tuam Domino suo reddi desiderant. Tergantur eorum oculi a lacrymis, pedes colligantur a lapsu. Occurre revertentibus de longinquo. Habitat quippe in te, qui hoc fecit minori filio, cujus luxuriam, peregrinationis labor et egestas miserabilis subsecuta est². Epulentur et isti de vitulo saginato; audiant, quia mortui erant et revixerunt; perierunt, et inventi sunt³. Moveant te pro eis fraterni fletus, et circumstantium gemitus, non pro suis, sed pro alie-

¹ Gen. iii, 7. — ² Luc. xv, 11, et seqq. — ³ Ibid. 24.

(1) Cod. *cruentatas*.

nis peccatis; nec penitus alienis, quia in uno corpore et sub uno capite patientibus quibusdam membris compatiuntur. In spiritu enim lenitatis intendunt, ne et ipsi tententur. Nam quomodo non debent flere pro fratribus lapsis atque conversis, quos orare Christus docuit etiam pro inimicis.

III. Horum tu omnium gemitus adjuva, additis tuis, et merita tua longe majora, tanquam canos mentis tuæ, prosterne pro filiis tuis ante faciem Dei tui. Hac humilitate altior eris, hoc dolore lætaberis, hac servitute regnabis. Bonus es odor Christi; admoto igne pietatis, ad propitiandum Deum flagra. Pro miseris, misericordia plenum pectus in aram charitatis impone. Sede apostolica sublimatus es; hijacent lapsu, descende tu affectu. Imitare Patrem, cujus voluntas est, ut non pereat unus de pusillis istis⁴. Imitare Filium, qui, cum in forma Dei esset, formam servi accepit², veniens ministrare, non ministrari³. Imitare Spiritum sanctum, qui secundum Deum interpellat pro Sanctis⁴. Ipse enim et te pro istis excitat supplicare, per quem charitas in tuo corde diffusa est. Offer reconciliandos redeuntis, quos revocabas errantes; ora pro inventis, quos perditos inquirebas. Refugiendo veram vitam, in peccatis suis, portis appropinquaverunt inferorum, qui (1) non vincunt cujus cathedram tenes. Lazarum Dominus lapidea sepulcri mole coopertum, et quadriduano cadavere jam foetentem excitavit a mortuis, et magna voce produxit e tumulo⁵. At ille jam quidem, jam vivus, sed adhuc funereis vinculis alligatus, nondum viventium consortio reddebatur:

¹ Math. xviii, 14. — ² Philip. ii, 6, 7. — ³ Math. xx, 28. — ⁴ Rom. viii, 34. — ⁵ Joan. xi, 1, et seqq.

(1) Cod. *quam*.

« Solvite illum, inquit, et sinite ire¹; » ut divinum beneficium humano ministerio completeretur (1). Similiter et isti, in morte peccatorum suorum, sub duro pondere desperationis jacebant, et foetida morum corruptione putruerant. Jam Dei virtute vivificati, de tenebris suis confitendo procedunt; sed adhuc reatûs obligatione involuti, a Sanctorum societate sejuncti sunt. Ab illo resuscitantur, sed tibi solvendi offeruntur, maxime quia in Apostoli throno sedes, cui dictum est: « Quæ solveris in terra, » soluta erunt et in caelo². » Viscera tua, sanctitatis et misericordiæ plena, nostris non indigent vocibus, et quod pro istis rogo, non tam mea deprecatione, quam tua paterna dilectione factum est (2). Nec tamen hoc quod exhibemus officium superflue deputabitur, quando hæc verba nostra istis efficiunt Dei munera chariora, cum per nos audiunt quid per tua merita consequantur. Nam et Pater qui est in caelis scit quid nobis necessarium sit, priusquam petamus ab eo³; et tamen ut petamus hortatur, petentibusque largitur, ut amplius filii diligant Patrem, quem petendo senserint dantem, ne si omnia priusquam petant, acceperint, debita (3) sibi existiment non donata.

IV. Persolvi ergo officium meum qualicumque sermone, etsi vix digno tuis paternis auribus; serviendo tamen istorum fraternis vulneribus. Restat ut ipse jam facias, quod pastoralis sollicitudine universo gregi debes, et confessioni jacentium, et mœrori stantium, et voci deprecantium, ut ipse Dominus Deus noster faciat quod promisit, accipiat pro sacrificio contribulatum spiritum istorum; cor eorum contritum et humiliatum non sper-

¹ Joan. xi, 44, et seqq. — ² Math. xviii, 18. — ³ Id. vi, 8.

(1) Vide Sermon. lxxvii, num. 2, 3. — (2) Cod. factus es. — (3) Id. nota.

SERMO XCVI, DE RECONCILIANDIS PŒNITENTIBUS II. 121
nat¹; gementes suppliciter, exaudiat misericorditer; emendatis in præsentem, parcat in futuro; solutos in terra, solvat in caelo.

SERMO XCVI.

De Reconciliandis pœnitentibus II.

Locus ejus post præcedentem, cum numero de Reconciliandis pœnitentibus II.

SYNOPSIS.

I. Argumenta evolvuntur, quibus Episcopus ad dandam veniam compellatur. II. Decepti a diabolo pœnitentiam confitendo exposcunt. III. Preces et gemitus justorum pro peccatoribus.

I. « Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies » salutis²; » moveant te lacrymæ pœnitentium, sancte Papa, et indulgentiam desiderantium per te, ab illo qui habitat in te. Ad illum quippe veniunt, et prosternuntur, et plorant ante Dominum qui eos fecit, ut deleat quod fecerunt, et reficiat ipse quos fecit. Avertat faciem suam a peccatis eorum, non avertat ab eis. Non sit vultus ejus super eos mala facientes, ut perdat de terra memoriam (1) eorum³; sed oculi ejus super pœnitentes ac sitientes, et aures ejus ad preces eorum⁴. Per corpus pec-

¹ Psal. i, 19. — ² 2 Cor. vi, 2. — ³ Psal. xxxiii, 17. — ⁴ Ibid. 16.

(1) Cod. memoria, stat. in Psal. cii, v. 3.

carunt, corpus affligunt. De sua malitia exegerunt poenam, de Dei misericordia exigunt veniam. Ut illum propitientur, irascuntur sibi; et ne puniat ille, se puniunt. Offerunt ei sacrificium, spiritum contribulatum, ut cor contritum et humiliatum non spernat¹, qui superbis resistit, humilibus autem dat gratiam². Baptismus eos fecerat novos, sanet poenitentia vulneratos. Non servaverunt quod professi sunt, non eis reservetur quod confessi sunt. Non exegerunt vindictae debitum, non expendant; misericordiam praebuerunt, misericordiam mereantur; dimiserunt, dimittatur eis; dederunt, detur eis. Mali terreni moles, qua in tenebris conscientiae premebantur, voce Christi disrupta est; tanquam de sepulcro in hanc lucem, confitendo prodeunt. Solve illos, et sine ire. Habes enim claves, quibus quidquid in terra solveris, solvatur in caelo³. Regnanti servierunt eorum membra peccato, nunc victrici justitiae redduntur. Oculi quos illecebrae deceperant delictorum, nunc lacrymas fundunt. Aures quae libenter patuerunt illicitis vocibus, nunc pro se flentium gemitu feriuntur. Lingua quae perversa libertate superbiens gloriabatur, nunc humiliata deprecatur. Manus operatae nequiter, quaerunt supplices medicinam. Pedes qui cucurrere ad nefas, mutato jam itinere, quo venerint cernimus; totumque corpus obnoxium prius iniquitatibus, nunc prostratum videmus in fletibus. His exterioribus motibus, interiori Christus victor apparet. Crucietur hostis expulsus. Fortior vasa fortis eripuit⁴, qui ligato illo, solvi quos ceperat, imperavit. Dolor est in confessione poenitentium, sed prope est Dominus his qui obtriverunt cor. Dolor iste medicinalis est, non poe-

¹ Psal. I, 19. — ² Jacob. IV, 6. — ³ Matth. XVII, 18. — ⁴ Id. XII, 29.

nalis (1). Medici enim desiderabat manus, cujus illa vox est: «Ure renes meos et cor meum¹.» Dolor iste putredini adversus est, non saluti. Non vult enim Deus mortem peccatoris, quantum ut revertatur et vivat². » Nec benevalentibus opus est medicus, sed aegrotis³. Quoniam ille non venit vocare justos, sed peccatores in poenitentiam⁴; non ut peccatores se esse laetentur, sed magis lugendo, peccata fateantur. Oderint in se quod odit et Deus, ut ab eo salvi facti, oculisejus placere mereantur. Sicut enim medicus non optat, sed curat aegrotum, sic Christus sanator est peccatorum, non amator. Poenitentia est ergo peccatorum vindex, ut vindicta vitetur, et a poenis liberans poena; iudicium praeviens iudicem, et cruciatus propitiatus cognitorem; pronuntians adversus hominem quod fiat pro homine, et reum, ne damnetur, accusans.

II. Ille hostis antiquus amplius istis jam redemptis, quam illi nondum captivato primo homini, invidit. Astutiores in Ecclesia dolos, quam in Paradiso machinatus est. Ibi enim, ut facilius deciperet, nondum ruinae hominis processerat quod caveretur exemplum, et mors inexperta, cito credita est non futura. Nunc vero, cum post illius lapsum, omnes ex illo ad mortem carnis nati fuerimus, etiam mortem spiritus denuo noxius serpens, ut seduceret, incredibilem fecit, et ausus est iterum dicere: Si contra praecipitum feceris, non morte morieris⁵. Ille homicida ab initio⁶, talia iterum dixit; iterum est creditus; iterum percussit; iterum peccantes dejecit in mortem, pro quorum peccatis jam Christus vicit et

¹ Psal. XXV, 2. — ² Ezech. XXXIII, 2. — ³ Matth. IX, 12. — ⁴ Ibid. 13. — ⁵ Gen. III, 4. — ⁶ Joan. VIII, 44.

(1) Vide August. Enarrat. in Psal. CII, n. 5.

mortem. Sed etiam isti prudentiori remedio revirescunt, non excusando, sed accusando commissa. Neque enim fugiunt Deum, nec sterilibus verbis tanquam sylvis se (1) operiunt, sed fructuosis lacrymis aperiunt quod fecerunt, objicientes sibi ipsi crimina sua. Criminaturum inimicum præveniando superant, non negando. Deus enim misericors mavult, interpellante (2) Christo, liberare confessos, quam, oppugnante diabolo, punire convictos (3). Audiunt enim et faciunt quod Propheta dixit: « Confitemini Domino, quoniam bonus est ¹. » Ad hoc quippe pertimescunt homines judici homini confiteri, quia ibi confessionem damnatio consequetur; apud bonitatem autem Dei, ubi occultando negari nihil potest, totum potest confitendo purgari. Insiste in eis apud eum qui habitat in te, ut propitius fiat omnibus iniquitatibus eorum. Sanet omnes languores eorum; redimat de corruptione vitam eorum; erigat elisos, solvat compeditos, justificet injustos ², ut diligat justos. Intercedat patrifamilias, qui sterilem arborem eradicare comminabatur. Non enim frustra excommunicando humilitatis fossam circumdedisti, ac sordes lugubres, sed tamen fertiles, tanquam cophinum stercoreis adhibuisti (4). Gratulaberis in eis de fructu laboris tui, et de tua intercessione lætaberis.

III. Multa pro eis sacrificia, tot etiam circumstantium fratrum contribulati spiritus offeruntur, et pro baptismo, cujus fidem non servaverunt, multæ funduntur lacrymæ proximorum. « Qui enim stant, caveant ne cadant ³. » Consociant illi mœrorem suum vulneribus istorum, ut sibi consocietur sanitas eorum. Illi inclinantur, ut erigant,

¹ Psal. cxvii, 1. — ² Id. cxlv, 8. — ³ 1 Cor. x, 12.

(1) Deest se in cod. — (2) Cod. interpellando. — (3) Id. convinctor.
— (4) Vide August. Serm. lxxxii, 3.

quia isti prosternuntur, ut surgant. In omnibus Deus operatur, quoniam Deus charitas est. Omnium ergo te charitas moveat, quæ in te honoratius habitat, ut tuo interventu, et istorum pro suis, et illorum pro fratrum delictis, preces et fletus exaudiantur a Domino, ut sit omnium communis salus, quorum in communi delicto communis est gemitus; atque in societate corporis Christi, sit omnium gaudium post dolorem, quorum non omnium vulnus, sed omnium dolor est propter individuam charitatem; per Christum Dominum nostrum, cui est honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XCVII.

De Reconciandis pœnitentibus III.

Locus ejus post præcedentem cum numero de Reconciandis Pœnitentibus III.

SYNOPSIS.

I. Pœnitentes adsunt gementes. II. Petitur Episcopi misericordia, quæ omnium lacrymis moveri debet. III. Pœnitentiæ et confessionis efficacia. IV. Allocutio ad pœnitentes. V. Et ad Episcopum.

I. APOSTOLICUM pectus venerabilis sacerdotis, secundum misericordiæ domicilium, orari pro se desiderans, orat pro strata turba miserorum. Hanc tibi, beatissime Papa, gloriosam, redemptam, tanquam speculam pastorem, Sanctus sanctorum, et Pastor pastorum Re-